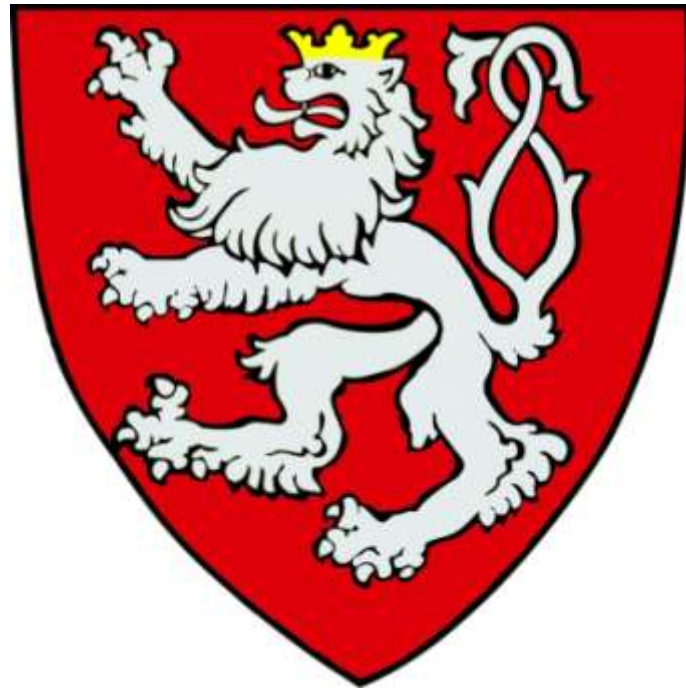

Załącznik do Uchwały Nr XLI/393/2022
Rady Miejskiej w Kłodzku
z dnia 31 marca 2022r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA
2022-2025**

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
II. AKTY PRAWNE	8
III. PRZEMOC W PERSPEKTYWIE PRAWNEJ I PSYCHOLOGICZNEJ	8
IV. RODZAJE, FORMY I SKUTKI PRZEMOCY W RODZINIE	11
V. PRZEMOC W RODZINIE – DIAGNOZA PROBLEMU	15
VI. ANALIZA SWOT	28
VII. CEL GŁÓWNY PROGRAMU ORAZ CELE SZCZEGÓŁOWE - OBSZARY PROBLEMOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT DZIAŁAŃ WIELOKIERUNKOWYCH GMINY MIEJSKIEJ KŁODZKO	30
VIII. ADRESACI PROGRAMU	33
IX. ZAMIERZONE REZULTATY	33
X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	34
XI. REALIZACJA I MONITORING	34

I. WPROWADZENIE

Przemoc w rodzinie stanowi jeden z poważniejszych problemów współczesnych na całym świecie. Profilaktyka i przeciwdziałanie temu zjawisku powinno zajmować priorytetowe miejsce wśród zadań organów administracji samorządowej i rządowej.

Przemoc w rodzinie, inaczej zwana przemocą domową, to nie tylko przemoc fizyczna, lecz także psychiczna, seksualna lub ekonomiczna. Wbrew stereotypom ma ona miejsce nie tylko w różnych grupach społecznych. Uwzględniając statystyki większość osób doznających przemocy w rodzinie stanowią kobiety. Szczególnie wrażliwymi kategoriami osób doznających przemocy w rodzinie są m.in.: małoletni, osoby starsze, osoby niepełnosprawne. Prowadzone działania profilaktyczne przez odpowiednie instytucje dedykowane powinny być także dzieciom, zarówno doznającym przemocy w rodzinie, jak i będącym świadkami przemocy.

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie jest procesem wymagającym czasu, wysiłku, nakładów finansowych, zaangażowania wielu służb, a także zmiany świadomości społecznej. Ze względu na swoją złożoność zjawisko przemocy w rodzinie zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i leży w kręgu zainteresowań pracowników pomocy społecznej, służby zdrowia, oświaty, wymiaru sprawiedliwości, terapeutów, funkcjonariuszy Policji oraz prokuratorów.

W cyklu przemocy wyróżnić można:

Cykle przemocy opisała amerykańska psycholog Leonora E. Walker. Badając kobiety doznające przemocy w rodzinie, zaobserwowała pewne cyklicznie pojawiające się w ich związkach zdarzenia.

FAZA NARASTAJĄCEGO NAPIĘCIA:

Pierwszą fazę cyklu przemocy charakteryzuje pojawianie się coraz większej liczby sytuacji konfliktowych oraz wyczuwalny wzrost napięcia w związku. Jeden z partnerów staje się drażliwy, każdy drobiazg wyprowadza go z równowagi, jest ciągle spięty i poirytowany, swoje emocje wyładowuje na drugiej osobie, może ją poniżać, krytykować. Sprawia wrażenie, jakby nie panował nad swoim gniewem. Każdy szczegół jest dobrym pretekstem do wszczęcia konfliktu i awantury. W tej fazie partner może (ale nie musi) pić więcej alkoholu, przyjmować narkotyki lub inne substancje odurzające. Reakcją partnerki najczęściej jest próba opanowania sytuacji za wszelką cenę. Zaczyna przeproszać partnera za swoje zachowanie, uspokajać go, wywiązywać się z wielką starannością ze swoich obowiązków i zachcianek partnera lub milczeć, czasem rozmawiać, próbować rozładować napięcie, usprawiedliwiać swoje "niewłaściwie" zachowania. Ciągle zastanawia się, co jeszcze może zrobić, aby tylko nie doszło do wybuchu agresji, skrzywdzenia jej i dzieci. Tłumaczy sobie powody, przez które partner jest taki nerwowy, poirytowany czynnikami zewnętrznymi: "miał zły dzień", "to przez alkohol", "miał ciężki dzień w pracy". W tej fazie u osób dotkniętych przemocą mogą pojawić się dolegliwości psychosomatyczne (problemy zdrowotne bez fizycznej przyczyny, których tłem są problemy psychologiczne), takie jak ból żołądka, głowy, bezsenność, zaburzenia w rytmie oddychania, ból w klatce piersiowej, utrata apetytu. Jedne osoby stają się bardziej apatyczne, przygnębione, inne bardziej nerwowe, spięte, niespokojne lub stany te występują naprzemiennie. Jest to wynik narastania napięcia, które po pewnym czasie staje się nie do zniesienia. Czasem zdarza się, że kobiety same wywołują w pewnym momencie kłótnie po to, żeby "mieć to wszystko już za sobą" i odczuć swego rodzaju ulgę.

Osoba doznająca przemocy w rodzinie nie ponosi odpowiedzialności za to, że partner stosuje przemoc. Odpowiedzialność za swoje zachowanie ponosi jedynie osoba, która się go dopuszcza! Przyjęcie takiego toku myślenia: skoro ja jestem odpowiedzialna za to, że teraz nie jest dobrze między nami, to ja mogę sprawić, że będzie lepiej (w domyśle - nie będzie przemocy), jest wielką pułapką! Oznacza to, że osoba krzywdzona zaczyna się podporządkowywać partnerowi, rezygnując z własnych potrzeb, czemu zaczyna towarzyszyć mieszanka różnych emocji; może rozwijać się mechanizm wyuczonej bezradności.

FAZA OSTREJ PRZEMOCY:

W tej fazie napięcie, które narastało w partnerze, znajduje upust. Jego zachowanie staje się bardzo nieprzewidywalne, gwałtowne, często wpada w szał. Wybuchy gniewu mogą wywołać drobiazgi, np. pozostawienie jakiejś rzeczy w danym miejscu, opóźnienie posiłku. Dochodzi do eksplozji zachowań agresywnych, które mogą objawiać się biciem pięściami, przedmiotami (książka, garnek, kabel itp.), kopaniem, grożeniem bronią, duszeniem. Można zaobserwować również silne natężenie agresji słownej. Kobieta ponownie stara się zrobić wszystko, żeby uspokoić partnera i ochronić siebie. Jednak bez względu na to, co robi: przeprosza, stara się uspokoić partnera, jest miła, uprzejma, biernie się poddaje stosowanej przemocy, nie przynosi to oczekiwanego efektu. Jego złość, frustracja narastają coraz bardziej. Po zakończeniu wybuchu przemocy partnerka często jest w szoku. Odczuwa wstyd

i przerażenie, jak również złość i bezradność, jest oszołomiona. Skutki użytej przemocy mogą być różne, te fizyczne to m.in. podbite oko, siniaki i otarcia, wybity ząb, połamane kości, obrażenia wewnętrzne, poronienie, a nawet śmierć. Od strony psychologicznej następstwem doznawania przemocy mogą być apatia, depresja, a w konsekwencji nawet samobójstwo.

To osoba, która stosuje przemoc, jest odpowiedzialna za swoje zachowanie. Nic nie usprawiedliwia stosowania przemocy!

FAZA MIODOWEGO MIESIACA:

W momencie, kiedy sprawca wyładował już swoje emocje i wie, że przekroczył różne granice, zmienia się w zupełnie inną osobę. Zaczyna przeproszać partnerkę za to, co zrobił, szczerze żałuje swojego zachowania, obiecuje, że TO już nigdy się nie powtórzy, że nie wie zupełnie, co się z nim stało, starając się znaleźć zewnętrzne wytłumaczenia dla swojego zachowania ("*no wiesz, jaki mam teraz ciężki okres w pracy*", "*to wszystko przez ten alkohol, nie powinienem pić*"). W tej fazie sprawca przemocy zaczyna okazywać skruchę, ciepło i miłość. Przynosi kwiaty, prezenty, zachowuje się tak, jakby przemoc nigdy nie miała miejsca. Dbą o partnerkę, spędza z nią czas i utrzymuje satysfakcjonujące kontakty seksualne. Patrząc z zewnątrz na takie osoby, można odnieść wrażenie, że są szczęśliwą, świeżo zakochaną parą. Dzięki takiemu zachowaniu partnera kobieta zaczyna wierzyć, że jednak jej ukochany się zmienił i tak naprawdę niedawny akt przemocy był tylko incydentem. Spełniają się jej marzenia o cudownej miłości, odczuwa bliskość i zespolenie z partnerem. Życie we dwoje jest znowu piękne i pełne nadziei. Widzi go takiego, jakiego chce widzieć, w końcu on jest nie tylko "agresorem, lecz nieraz udowodnił, że potrafi być miły i dobry, kochający". Jeśli wcześniej osoba krzywdzona weszła na drogę prawną (złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, sprawa rozwodowa itp.), w tej fazie może się wycofać z tych działań, wierząc, że sytuacja wróciła do normy i przemoc już nie powróci.

Faza miodowego miesiąca może się różnie rozkładać w czasie: może trwać od kilku do nawet kilkunastu miesięcy, jednak mija i przemoc ponownie zatacza krąg - pojawia się faza narastania napięcia, następnie faza ostrej przemocy i miodowego miesiąca. Faza miodowego miesiąca ma niezwykle silny wpływ na pozostawanie osoby jej doznającej w krzywdzącym związku. To tutaj powstają złudne nadzieje, że sprawca zmienił się. Łatwo pod wpływem tego, co dzieje się w tej fazie, zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch etapów. Prawdziwym zagrożeniem, jakie niesie ze sobą ta faza jest fakt, że przemoc w następnym cyklu jest jeszcze gwałtowniejsza. Cykle takie mogą trwać przez wiele lat, przy czym zwykle z upływem czasu skracają się fazy miodowego miesiąca, a wydłużają i bardziej dramatycznie przebiegają fazy narastania napięcia i gwałtownej przemocy. To, co kiedyś było w fazie miodowego miesiąca przyjemnością, przekształca się w unikanie przykrości, bólu i cierpienia. Po pewnym czasie faza miodowego miesiąca zanika całkowicie i pozostają tylko dwie fazy.

Gmina Miejska Kłodzko podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jednym z takich działań było powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w ramach, którego funkcjonują grupy robocze.

W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi także kuratorzy sądowi oraz mogą wchodzić także prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W skład grup roboczych wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia. W sprawach żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową stosujących przemoc w rodzinie, w skład grup roboczych mogą wchodzić także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej. W skład grup roboczych mogą wchodzić także kuratorzy sądowi, a także przedstawiciele innych podmiotów, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Pomimo licznych działań w dalszym ciągu zjawisko przemocy w rodzinie stanowi jeden z trudniejszych do rozwiązania problemów społecznych. Konieczne jest w dalszym ciągu systematyczne podnoszenie oraz rozwijanie standardu oferowanych usług adresowanych do osób doznających przemocy w rodzinie jak i stosujących przemoc. Wskazana jest także dalsza pomoc odpowiednich służb do realizacji profesjonalnych działań z zakresu przeciwdziałania temu zjawisku, a także działania w kierunku skutecznego pomagania osobom z obu tych grup. Ważna jest też stała edukacja społeczeństwa, mająca na celu zmianę świadomości w kwestii negatywnych i szkodliwych stereotypów na temat stosowania przemocy oraz podnoszenie kompetencji poszczególnych osób (zarówno doznających przemocy jak i stosujących przemoc) w zakresie pełnienia prawidłowych ról w życiu rodzinnym i społecznym. Jednym z elementów mającym sprzyjać tym działaniom jest opracowywanie i realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W miarę potrzeb i zmiany sytuacji społecznej zadania i cele programu mogą ulec zmianom i udoskonaleniom. Podstawą opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2025 jest ustawa z dnia 29 lipca 2005r., o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Jego nadrzędnym celem jest ograniczenie na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko skali problemu przemocy, zaś cele szczegółowe odnoszą się do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie.

Zadania uwzględnione w niniejszym Programie skorelowane są z zadaniami wyznaczonymi w innych programach w tym także ogólnokrajowych związanych z problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022;
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2030 Województwo Dolnośląskie;

- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kłodzko na lata 2017-2022;
- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030;
- Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2021-2030.

Niniejszy Program powiązany jest również z Gminnym Programem Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii. Niektóre zadania realizowane są w ramach tego programu.

Niniejszy dokument - Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2025 – określa i wytycza kierunki działań strategicznych opracowanych w związku z potrzebą strategicznego podejścia do problemu przemocy w rodzinie.

Strategiczne kierunki działań opracowane zostały przy współpracy podmiotów, instytucji, organizacji pozarządowych podejmujących działania na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W ramach Programu wyodrębniono cztery obszary problemowe, które stanowią będą przedmiot działań wielokierunkowych Gminy Miejskiej Kłodzko:

Obszar 1.

PROFILAKTYKA I EDUKACJA SPOŁECZNA

Obszar 2.

OCHRONA I POMOC OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ W RODZINIE

Obszar 3.

ODDZIAŁYWANIA NA OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC W RODZINIE.

Obszar 4.

PODNOSZENIE KOMPETENCJI SŁUŻB I PRZEDSTAWICIELI PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH DZIAŁANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.

Każdy z powyższych obszarów stanowi cel operacyjny wpływający na realizację celu głównego. Program wskazuje działania jakie powinny być realizowane w ramach każdego celu operacyjnego. Ponadto Program zawiera informację o rozumieniu przemocy, definiowaniu przemocy i uregulowaniach prawnych, formach i skutkach przemocy w rodzinie, diagnozę problemu, analizę SWOT, informację o realizatorach programu, jego finansowaniu, monitoringu i ewaluacji.

II. AKTY PRAWNE

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249),
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 534 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1359),
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 z późn. zm.),
7. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022,
8. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (Dz. U. 2020 poz. 2105),
9. Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 6 listopada 2020 r. w sprawie wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (Dz. U. 2020 poz. 2066),
10. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny (Dz. U. z 2011 nr 81 poz. 448),
12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie Procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta (Dz. U. 2011 nr 209 poz. 1245),
13. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 11 października 2019 roku w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzajach uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2010, nr 201, poz. 1334 i zmieniające Dz. U. z 2019 poz. 2080),

III. PRZEMOC W PERSPEKTYWIE PRAWNEJ I PSYCHOLOGICZNEJ.

„Wielu ludziom wydaje się, że odpowiedź na pytanie: „co to jest przemoc” jest prosta. Wiadomo, że jeśli ktoś kogoś bije, krzywdzi, maltretuje – to jest właśnie przemoc. Kiedy jednak dochodzi do opisanego konkretnych zdarzeń i potrzebne jest stwierdzenie na podstawie

szczegółów, czy dane zachowanie jest przemocą, okazuje się, że sprawa wcale nie jest ani taka prosta, ani jednoznaczna. Na spotkaniach grupowych z osobami doznającymi przemocy bardzo często ujawniają się różne wątpliwości w tej sprawie. „On tylko raz, no może dwa mnie uderzył”, „mówi tylko, że jestem głupia i że do niczego w życiu nie dojdę”, „tylko nie daje mi pieniędzy, nie płaci za mieszkanie, prąd, wydziela jedzenie...”. Tylko... Równolegle pojawiają się pytania: „może to nic takiego?”, „może przesadzam?”, „może powinnam jeszcze wytrzymać, dać mu szansę, poczekać”, „może nie powinnam tu być?”.

Są to bardzo charakterystyczne wątpliwości i pytania, potwierdzające, że warto mówić o tym, co to jest „ta” przemoc”.¹

Przemoc posiada wiele definicji. Zdefiniowanie zjawiska przemocy powinno uwzględniać jego szerokie spektrum i brać pod uwagę wszystkie aspekty w tym: psychologiczny, społeczny i prawny. Zdefiniowanie zagadnienia przemocy przez prawnika będzie trochę inną wizją niż zdefiniowanie zagadnienia przemocy przez psychologa. Niemniej jednak w ten sam sposób zdefiniowane zostaną cele przeciwdziałania przemocy: ochrona ofiar, powstrzymanie sprawców oraz zaprzestanie stosowania przemocy.

PERSPEKTYWA PRAWNA.

Podstawowymi aktami prawnymi obowiązującymi w polskim prawodawstwie regulującymi zagadnienia z zakresu przemocy w rodzinie są Kodeks Karny i Ustawa o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie.

W perspektywie prawnej przemoc fizyczna to wszelkie działania skierowane przeciw zdrowiu lub życiu ofiary, którą jest osoba najbliższa pozostająca w stałej lub czasowej zależności od sprawcy albo osoba małoletnia (czyli taka, która nie ukończyła 18 roku życia) lub nieporadna ze względu na swój stan psychiczny lub fizyczny.

W świetle polskiego prawa karnego przemoc w rodzinie stanowi przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności o czym mówi art.207 k.k.:

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny,

podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca

¹ Wyprawa PoMoc Poradnik dla osób doznających przemocy w rodzinie Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” Warszawa 2014, str.10

podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1–2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca

podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Art.207 Kodeksu karnego, odnosi się do znęcania się nad osobą najbliższą. Kwestię rozumienia osoby najbliższej reguluje art. 115 §11 Kodeksu karnego. W myśl art. 115 §11 k.k. osobą najbliższą jest małżonek, wstępny (rodzice, dziadkowie), zstępny (dzieci, wnuki), rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia (przysposobiony i przysposabiający) oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu (partner w związku nieformalnym).

Ponadto Kodeks Karny reguluje również inne przepisy, które znajdują zastosowanie w przypadku zaistnienia przemocy domowej.

W perspektywie prawnej zdefiniować można również przemoc psychiczną. Definicja ta dotyczyć będzie wszelkich działań charakteryzujących się poniżaniem, wzbudzaniem poczucia zagrożenia a także przemoc ekonomiczna wyrażająca się niezaspokajaniem potrzeb materialnych, uniemożliwianiem podjęcia pracy czy pozbawianiem dochodów.

W perspektywie prawnej przemoc w rodzinie zdefiniowana została w Ustawie o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Zgodnie z Ustawą o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie, przez członka rodziny należy rozumieć osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą.

PERSPEKTYWA PSYCHOLOGICZNA.

W perspektywie psychologicznej przemoc stanowi zjawisko, które zagraża wszystkim osobom tkwiącym w niej. Skutki przemocy wpływają na codzienne funkcjonowanie osób, których przemoc dotyczy. W literaturze przemoc wg perspektywy psychologicznej zdefiniowana została jako intencjonalne działanie lub zaniechanie działania jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki powodując cierpienie i szkody. Cechami charakterystycznym dla przemocy stanowiącymi podstawę do nazywania określonych zjawisk przemocą domową są:

- intencjonalne działanie lub zaniechanie działania,
- wyraźna przewaga sił jednej z osób nad drugą,
- działanie lub zaniechanie jednej osoby, które narusza prawa i dobra osobiste drugiej,

- w wyniku zdarzeń osoba, wobec której stosowana jest przemoc, doznaje cierpienia i szkód fizycznych lub psychicznych.

Z powyższych cech przemocy wynika, iż sprawcą jest osoba, która działa z intencją wobec ofiary, która jest od niego słabsza, narusza jej prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody.

Wiele rodzin, w których nie dochodziło nigdy do przemocy fizycznej, pozostaje pod działaniem sprawcy w wyniku stosowania przemocy psychicznej w tym również ekonomicznej. Przemoc psychiczna jest trudniejsza do stwierdzenia niż przemoc fizyczna. Mowa tu o braku namacalnych widocznych śladów. Niemniej jednak brak fizycznych uszkodzeń, siniaków, stłuczeń to jedno ale zranienia psychiczne, faktyczne cierpienie, poczucie bycia i życia w pułapce bez wyjścia nie może być traktowane jako coś mniej bolesnego, mniej znaczącego. W efekcie końcowym nie ma różnicy w metodach stosowanych przez jedną osobę wobec drugiej w celu osiągnięcia zakładanych rezultatów. Uwagę należy zwrócić na to co się dzieje z drugą osobą, w jaki sposób cała sytuacja wpływa na nią emocjonalnie i kształtuje funkcjonowanie w życiu codziennym. Przemoc psychiczna w zasadzie towarzyszy każdemu innemu rodzajowi przemocy. Wraz z przemocą fizyczną, przemoc psychiczna przybiera formę zastraszania i gróźb, wraz z przemocą seksualną przybiera formę zmuszania i zastraszania, wraz z przemocą ekonomiczną przybiera formę zastraszania i poniżania.

Zarówno przemoc psychiczna jak i ekonomiczna stanowią nieskończony katalog zachowań, a zilustrowanie go może stanowić jedynie zarys przemocowych zachowań.

Przykładowy katalog zachowań przemocowych w podziale na przemoc psychiczną i ekonomiczną:

Przemoc psychiczna	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb.
Przemoc ekonomiczna	odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny.

IV. RODZAJE, FORMY I SKUTKI PRZEMOCY W RODZINIE.

RODZAJE PRZEMOCY.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i uwidaczniać się przy użyciu różnych instrumentów. Obecnie najczęściej spotykane formy przemocy to przemoc fizyczna, przemoc

psychiczna, przemoc seksualna, przemoc ekonomiczna. Dodatkowo należy zwrócić uwagę na zjawisko zaniedbania, które powiązane jest z przemocą ekonomiczną.

Przemoc fizyczna (naruszenie nietykalności fizycznej) jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym jego ryzyko. Do przemocy fizycznej możemy zakwalifikować takie zachowania m.in. jak: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, uderzanie, wykręcanie rąk, duszenie, kopanie, spoliczkowanie.

Przemoc psychiczna (naruszenie godności osobistej) jest najczęstszą formą przemocy i nierzadko trudno ją rozpoznać. Zawiera przymus i groźby. Do przemocy psychicznej możemy zakwalifikować takie zachowania m.in. jak: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, wyśmiewanie, lekceważenie, izolacja, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów, poniżanie, demoralizacja, ciągle niepokojenie.

Przemoc seksualna (naruszenie intymności) polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. Do przemocy seksualnej możemy zakwalifikować takie zachowania naruszające intymność jak m.in.: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych.

Przemoc ekonomiczna (naruszenie własności) wiąże się z celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawienia środków do życia lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspakajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Do przemocy ekonomicznej możemy zaliczyć takie zachowania jak m.in.: niszczenie lub uszkodzenie mienia, zabieranie pieniędzy, sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, dysponowanie czyjąś własnością bez zgody. Dodatkowo wraz z przemocą ekonomiczną może występować zjawisko zaniedbania (naruszenia obowiązku do opieki ze strony bliskich), które oznacza m.in. pozbawienie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, uniemożliwienie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb np. mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka itp.

FORMY I SKUTKI PRZEMOCY W RODZINIE.

Poniższa tabela przedstawia rodzaje, formy i skutki przemocy w odniesieniu do ofiary przemocy.

Rodzaje przemocy	Formy przemocy	Skutki przemocy
PRZEMOC FIZYCZNA	szarpanie, kopanie, popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie, przetrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym	bezpośrednie uszkodzenie ciała – urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia; pośrednie skutki: choroby w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczucie zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia

	miejscu, nie udzielenie niezbędnej pomocy, itp.	psychosomatyczne, itp.
PRZEMOC PSYCHICZNA	wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.	zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary, jej poczucia własnej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy, stały strach i utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, ciągły stres, zaburzenia snu, itp.
PRZEMOC SEKSUALNA	gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu ciała i krytyka zachowań seksualnych, itp.	obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, zamknięcie się w sobie, lęk, strach, unikanie seksu, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy, zaburzona orientacja i tożsamość seksualna, itp.
PRZEMOC EKONOMICZNA	okradanie, zabieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokojenie podstawowych materialnych potrzeb rodziny szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwienie do korzystania z niezbędnych pomieszczeń do zaspokajania potrzeb (kuchnia, łazienka), itp.	całkowita zależność finansowa od partnera, niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, znalezienie się bez środków do życia.

Źródło: Godne życie bez przemocy – poradnik dla osób stosujących przemoc, Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia, Warszawa 2015, str. 12-13

SKUTKI, KTÓRE PONOSI OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC.

Osoby stosujące przemoc muszą liczyć się z konsekwencjami, jakie im grożą w związku ze stosowaniem przemocy. Wyróżniamy konsekwencje psychologiczne, społeczne, moralne i prawne.

Konsekwencje psychologiczne

Osoba stosująca przemoc w wyniku konsekwencji psychologicznych często odczuwa winę z powodu stosowanej przemocy. Dodatkowo może towarzyszyć jej uczucie bezradności, lęku, strachu. Świadczy to o „włączeniu” psychologicznych mechanizmów obronnych takich jak m.in. usprawiedliwianie swojego zachowania, przrzucania winy na inne osoby. Mechanizmy obronne działają na zasadzie ochrony przed złym samopoczuciem. Psychologiczne konsekwencje stosowania przemocy wpływają w dużej części na dalszy rozwój człowieka, a także na funkcjonowanie jednostki w życiu codziennym. Stosowanie przemocy doprowadza do rozpadu rodziny oraz nieustannego poczucia zagrożenia członków rodziny przed nieprzewidywalnością czynów.

Konsekwencje społeczne

Konsekwencje społeczne pojawiają się w sytuacji kiedy przemoc wychodzi na jaw. Pojawiają się różnego rodzaju głosy opinii publicznej wraz z wykluczeniem ze społeczności lokalnej. Osobie stosującej przemoc zależy na byciu wśród społeczności, więc podejmuje różnego rodzaju decyzje, aby budować swój prawidłowy wizerunek. Sprawca przemocy w efekcie boi się negatywnej opinii na własny temat, więc robi wszystko, aby pokazać swoją osobę z jak najlepszej strony. Dodatkowo usiłuje informować innych o trudnościach w codziennym życiu rodzinnym wynikających ze złych postaw pozostałych członków rodziny lub szczerze zamyka możliwość wydostania się na zewnątrz informacji o sytuacji domowej.

Konsekwencje moralne

Obowiązujące zasady moralne potępiają przemoc i oddalają osobę, która ją stosuje od wartości uznawanych przez pozostałą społeczność. Dochodzi również do potępienia moralnego płynącego ze strony autorytetów moralnych (autorytetów publicznych). W zakresie konsekwencji moralnych możemy mówić o wyrzutach sumienia jakie spotykają sprawcę. W tym przypadku również jak w konsekwencjach społecznych sprawca przemocy będzie usiłował podejmować działania, aby uwolnić się od wyrzutów sumienia.

Konsekwencje prawne

Konsekwencje prawne uregulowane są w aktach prawnych. Obecne prawodawstwo, stosowanie przemocy wobec innych traktuje jako przestępstwo ścigane z urzędu i podlegające karze pozbawienia wolności. Art. 207 Kodeksu Karnego:

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny,

podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca

podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1–2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca

podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Należy zaznaczyć, że oprócz wyżej wspomnianego paragrafu kodeksu karnego w aktach prawnych jest szereg innych przepisów prawnych związanych z przestępstwami przeciwko rodzinie.

Przedstawiając konsekwencje stosowania przemocy, jakie ponosi osoba ją stosująca, zauważamy, że pragnienia przez, które ludzie dopuszczają się zachowań przemocowych, nie zostają zaspakajane, a znacznie pogarszają kondycję życia we wszystkich jego aspektach.

V. PRZEMOC W RODZINIE – DIAGNOZA PROBLEMU

Przemoc w rodzinie jest bardzo delikatnym tematem, i wiele osób, u których występuje ten problem nie jest w stanie samodzielnie sobie z tym poradzić wykorzystując własne zasoby. Poniższe dane obrazują liczbę rodzin, u których zdiagnozowano problem przemocy w rodzinie i które wyraziły chęć współpracy z odpowiednimi instytucjami w celu wyeliminowania tego niekorzystnego zjawiska ze swojego życia. Nieustającym zadaniem instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest tworzenie warunków sprzyjających eliminowaniu przemocy z życia rodzinnego i dbanie o bezpieczeństwo mieszkańców. Poniższe zestawienia powstały w oparciu o gromadzone dane statystyczne przez Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze na podstawie zgromadzonej dokumentacji

1. Dane ogólne dotyczące procedury „Niebieska karta”.

	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta”	31	66	84
Liczba Niebieskich Kart założonych w trakcie prowadzonej procedury (kolejna Niebieska Karta dokumentująca ponowne zdarzenie w trakcie prowadzonej procedury)	7	24	21
Liczba zakończonych procedur Niebieskich Kart z uwagi na brak zasadności podejmowania dalszych działań	6	9	20

Liczba zakończonych procedur Niebieskich Kart z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	19	24	48
Liczba kontynuowanych w danym roku procedur "Niebieska Karta" wszczętych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy	25	21	57
Liczba sporządzonych formularzy "Niebieskich Kart - C" przez członków zespołu interdyscyplinarnego / grupy robocze	30	26	33
Liczba sporządzonych formularzy "Niebieskich Kart - D" przez członków zespołu interdyscyplinarnego / grupy robocze	11	19	21
Liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury "Niebieska Karta"	56	87	141

2. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Ogółem	81	142	154
kobiety	55	78	99
mężczyźni	5	13	19
dzieci	21	51	36

3. Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa.

	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Ogółem	81	141	136

Psychologicznym	35	68	80
Pedagogicznym	Brak danych	Brak danych	47
Prawnym	18	36	55
Medycznym	2	0	1
Socjalnym	38	61	82
Zawodowym i rodzinnym	22	21	31

4. Funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych.

	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
liczba zespołów interdyscyplinarnych	1	1	1
liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego	5	4	4
liczba funkcjonujących w danym roku grup roboczych	56	87	141
Liczba utworzonych grup roboczych w danym roku	31	66	84
liczba spotkań grup roboczych	163	206	332

5. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie – ogółem	0	3	1
W tym chłopcy	0	2	0
W tym dziewczynki	0	1	1
Liczba dzieci umieszczonych u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 kk.	0	0	0
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej	0	2	0
Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo - wychowawczej	0	1	1

6. Czynniki determinujące przemoc

	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Alkohol	18	45	45
Środki odurzające	6	8	7
Zaburzenia psychiczne	5	4	6
Problemy opiekuńczo – wychowawcze	4	9	14
Inne (jakie?) (przemoc seksualna, schorzenia neurologiczne, zazdrość, zdrada małżeńska, sprawy majątkowe, stres)	3	4	5

7. Rodzaje przemocy w rodzinie.

	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Fizyczna	29	60	54
Psychiczna	26	52	63
Seksualna	0	3	1
Ekonomiczna	1	3	3

Analizując powyższe dane statystyczne, należy zwrócić uwagę na stały wzrost liczby wszczynanych procedur „Niebieska Karta”. Powyższe może świadczyć o zmianie świadomości społeczności lokalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i zgłaszanie jej właściwym instytucjom. Odnotowano znaczny wzrost wskaźników takich jak: tabela 1. Liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury "Niebieska Karta", tabela 4. liczba funkcjonujących w danym roku grup roboczych oraz liczba spotkań grup roboczych. Tak duży wzrost wskazanych wskaźników w roku 2021 podyktowany jest kontynuacją 57 procedur „Niebieska Karta” z roku 2020. W roku 2020 wszczęto o 35 procedur więcej niż w roku 2019, natomiast w roku 2021 wszczęto o 18 procedur więcej względem roku 2020.

Z powyższych statystyk wynika, iż dominującym rodzajem stosowania przemocy była przemoc fizyczna i przemoc psychiczna. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż w roku 2021 względem roku 2020 i 2019 to przemoc psychiczna stanowiła pierwszą pozycję wśród rodzajów przemocy w rodzinie.

Dodatkowo poddając analizie powyższe tabele należy zauważyć, iż dominującym czynnikiem determinującym przemoc był alkohol. W związku z tym działania prowadzone w zakresie

przeciwdziałania przemocy w rodzinie muszą być również skorelowane z działaniami w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi. Ważnym elementem współpracy będzie uwzględnienie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w programach profilaktycznych, których celem jest przeciwdziałania alkoholizmowi. Wśród wskazanych czynników determinujących przemoc w rodzinie odnotowuje się stały wzrost czynnika, który stanowią problemy opiekuńczo-wychowawcze.

Ustawodawca uznając wagę zagrożeń będących następstwem stosowania przemocy w rodzinie naruszającej podstawowe prawa człowieka m.in. do zdrowia i życia oraz poszanowania godności osobistej, uznał za konieczne podniesienie skuteczności jej przeciwdziałania. Intencją ustawodawcy jest tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy jako mechanizmu skoordynowanych działań na rzecz ofiar przemocy i jej sprawców.

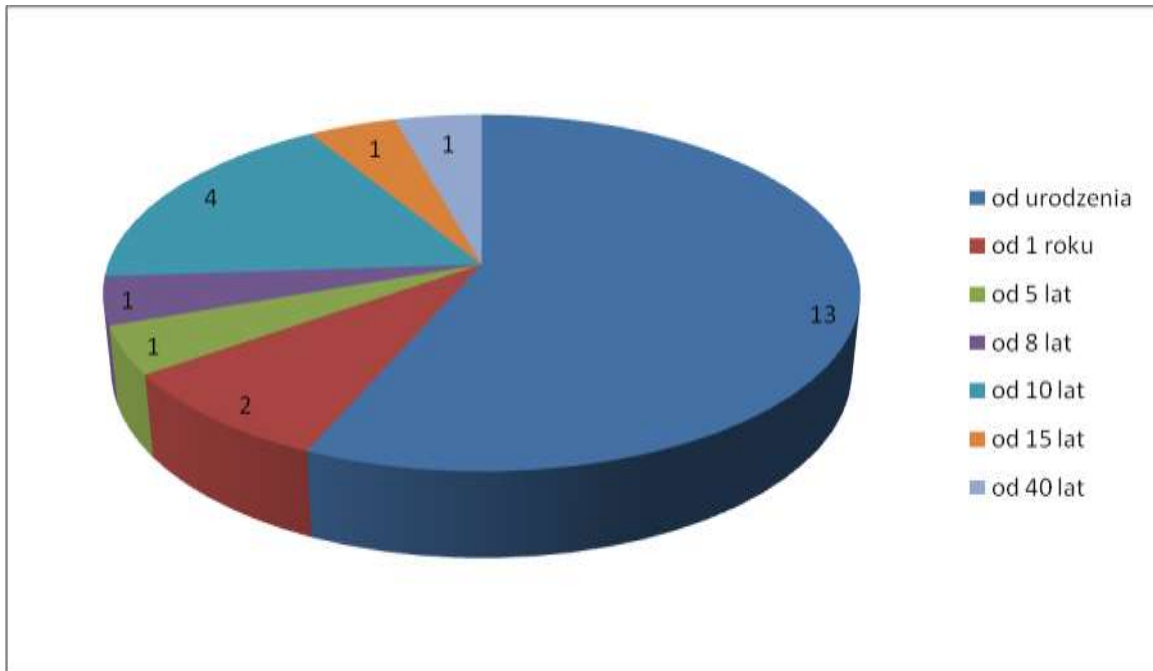
W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny powołany przez Burmistrza Miasta Kłodzka, w skład którego wchodzi grupa specjalistów reprezentująca podmioty wymienione w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, podejmująca się współpracy celem udzielenia pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w kryzysie oraz dotkniętym problemem przemocy. Działania te skierowane są na rozwiązanie konkretnego problemu. Celem głównym zespołu interdyscyplinarnego jest efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie. W celu kompleksowej pomocy Zespół interdyscyplinarny tworzy grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. Na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko jednym z narzędzi wykorzystywanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest procedura „Niebieska Karta”. Procedura „Niebieska Karta” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. W ramach prowadzonej procedury podejmowane są działania mające na celu wnikliwe przeanalizowanie sprawy, przygotowanie planu pomocy rodzinie i realizowanie go w dalszej części procedury.

DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY NA PODSTAWIE BADAŃ ANKIETOWYCH.

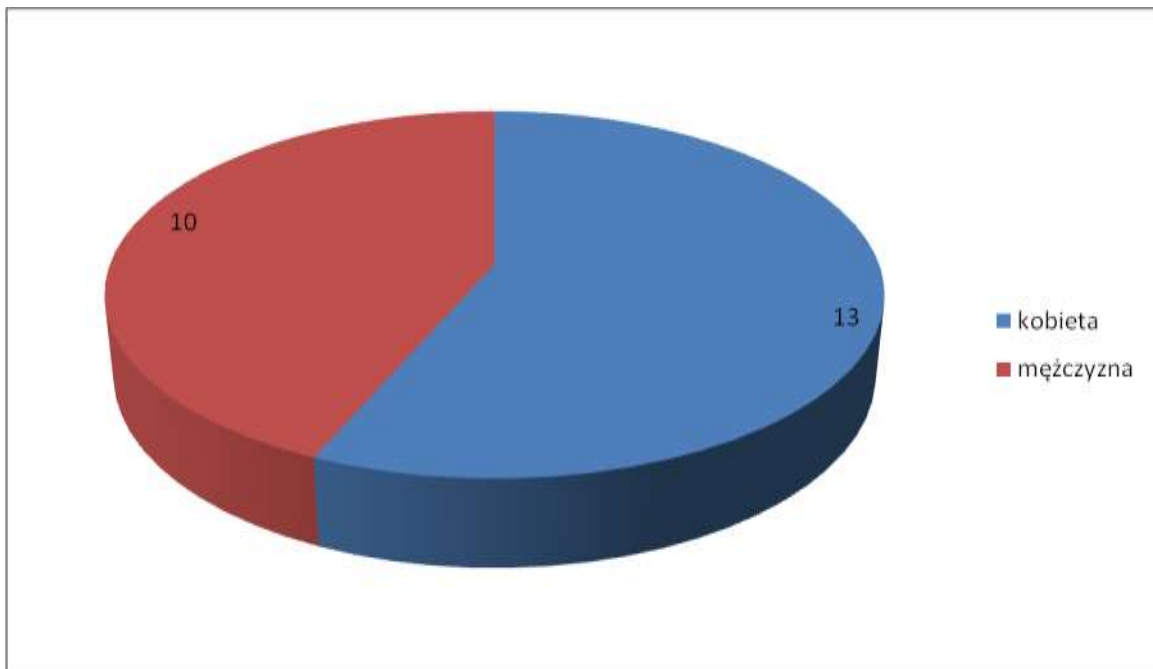
Na potrzeby opracowania diagnozy problemu przemocy i opracowania analizy statystycznej przygotowano ankiety dotyczące występowania problemu przemocy w rodzinie. Chęć udziału w prowadzonym badaniu wyraziły 23 osoby, które następnie wypełniły przygotowane ankiety. W ramach anonimowych ankiet przygotowano 13 pytań z czego 12 zamkniętych i jedno otwarte. Poniżej przedstawione zostały pytania wraz z ostatecznymi odpowiedziami zestawionymi w formie graficznej. Przeprowadzona diagnoza wśród społeczności lokalnej posłuży dodatkowo w określeniu celów i działań zmierzających do stworzenia katalogu oferty i pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Informacja dotycząca osób wypełniających ankietę:

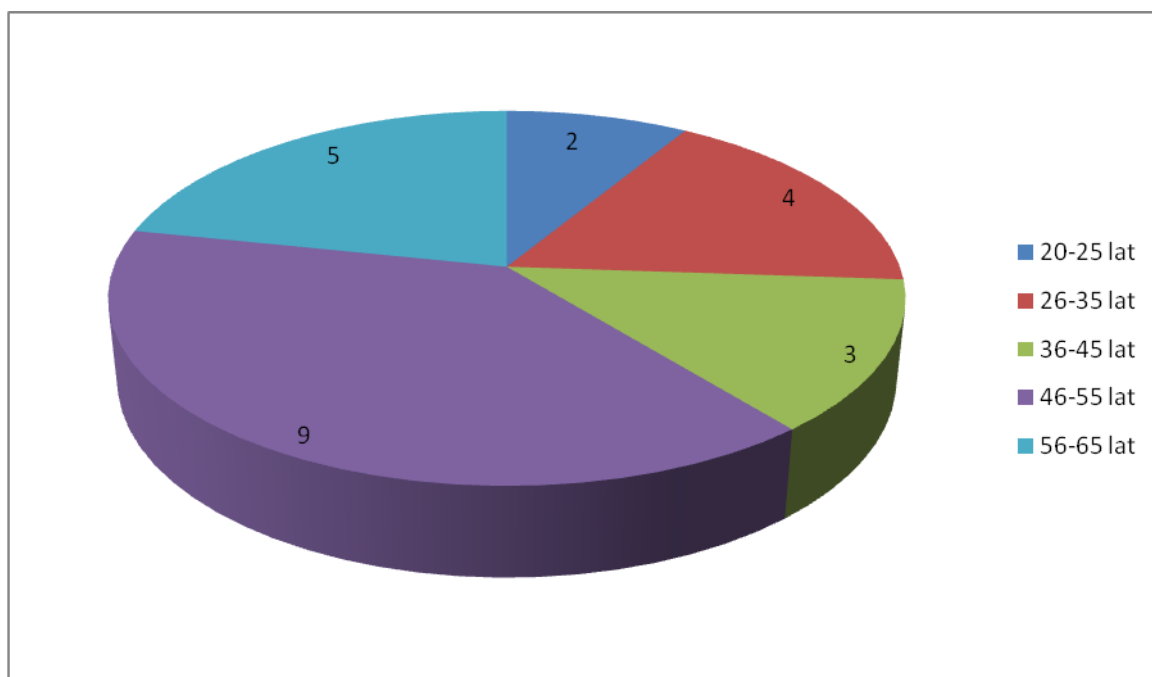
Od jak dawna mieszka Pani/Pan na terenie gminy? (dotyczy Gminy Miejskiej Kłodzko)

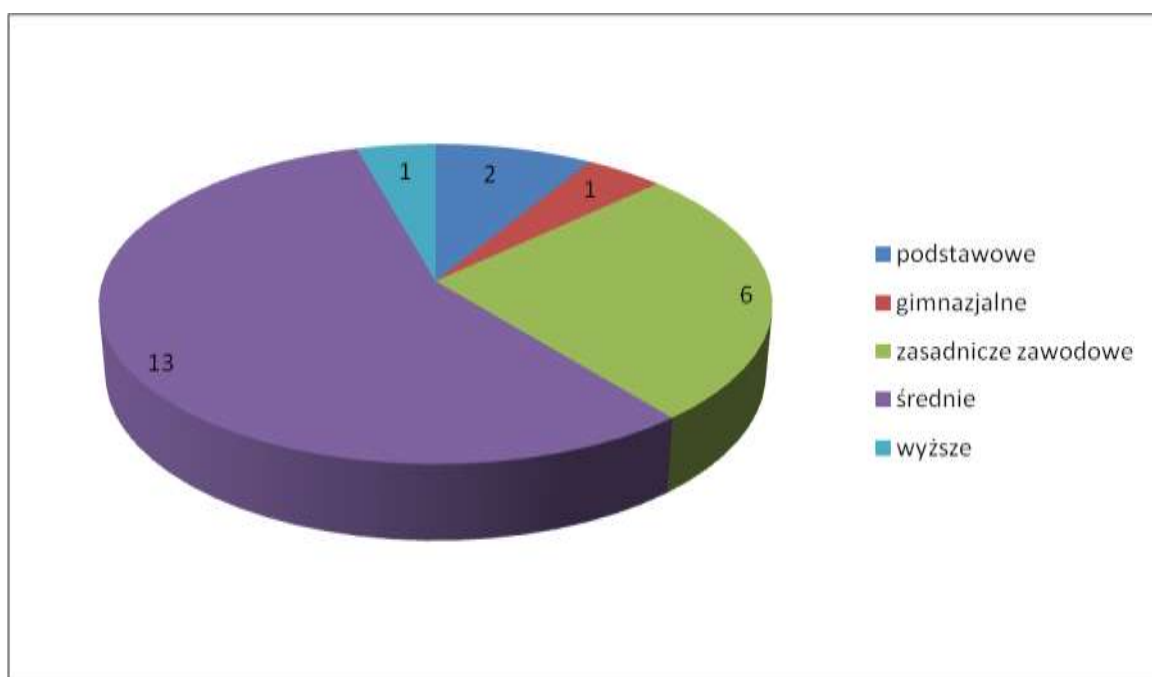
Płeć:

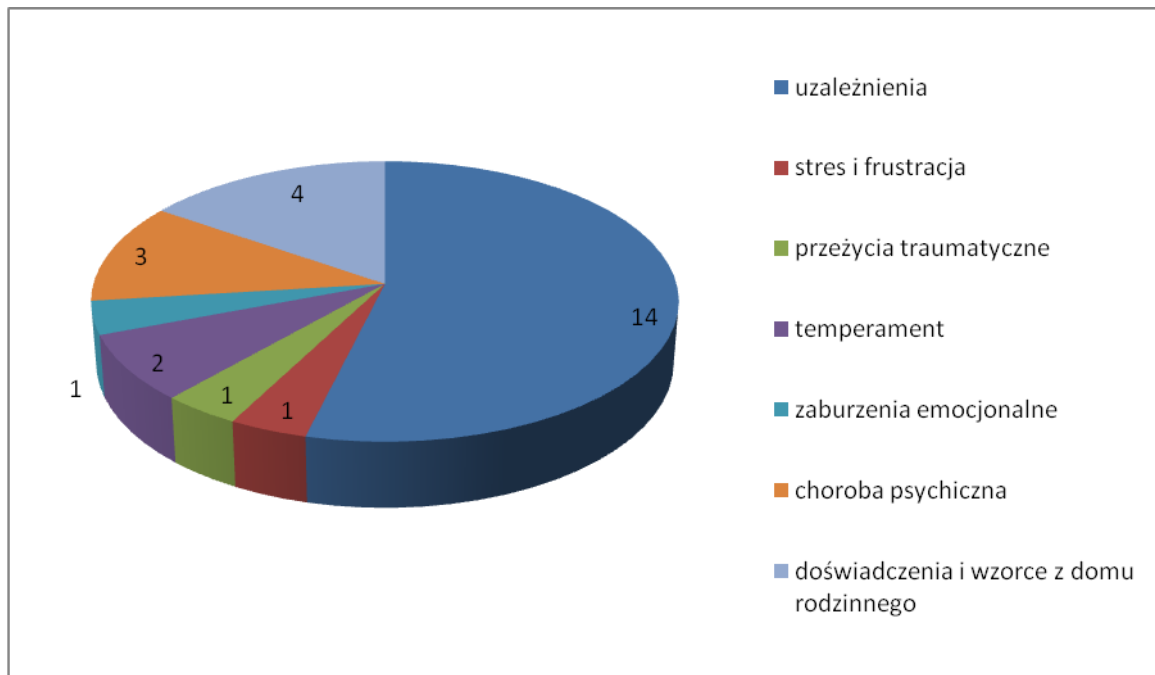
Wiek:

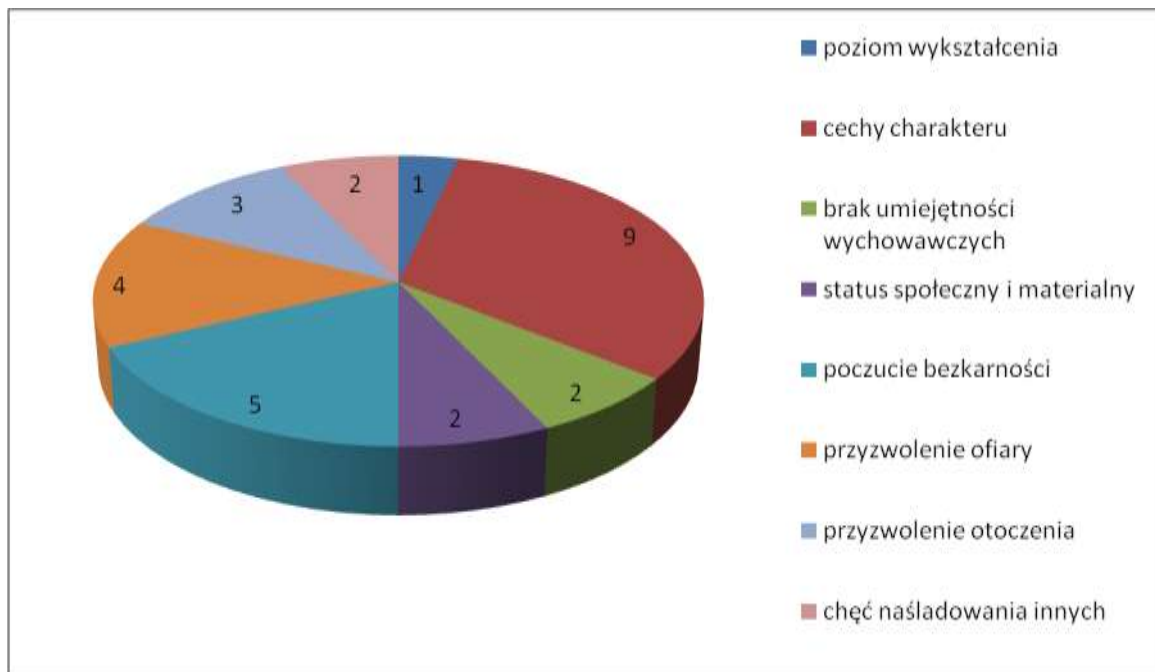
Wykształcenie:

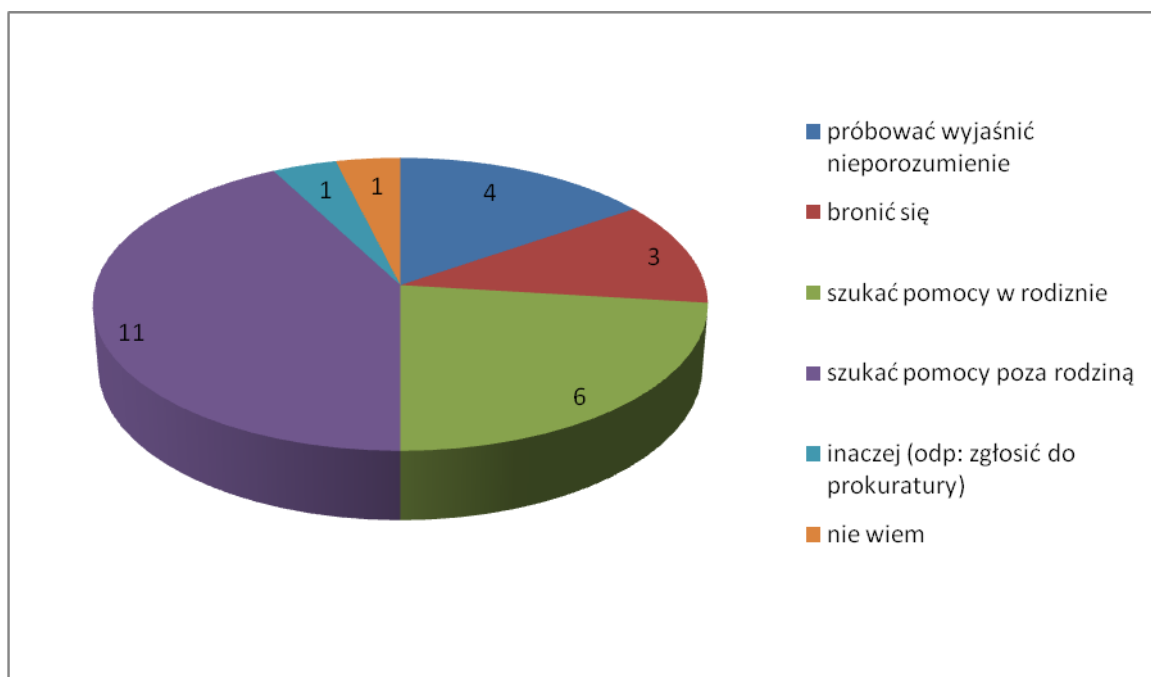
1. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy w rodzinie?

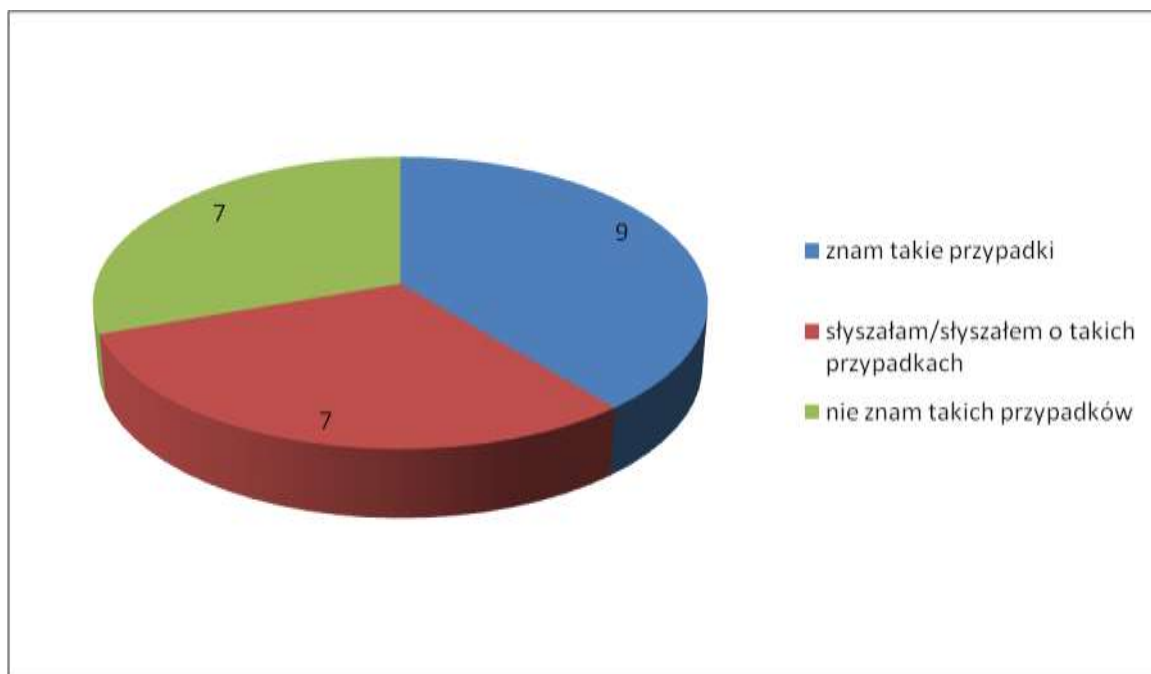
2. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie SPRAWCÓW przemocy w rodzinie?

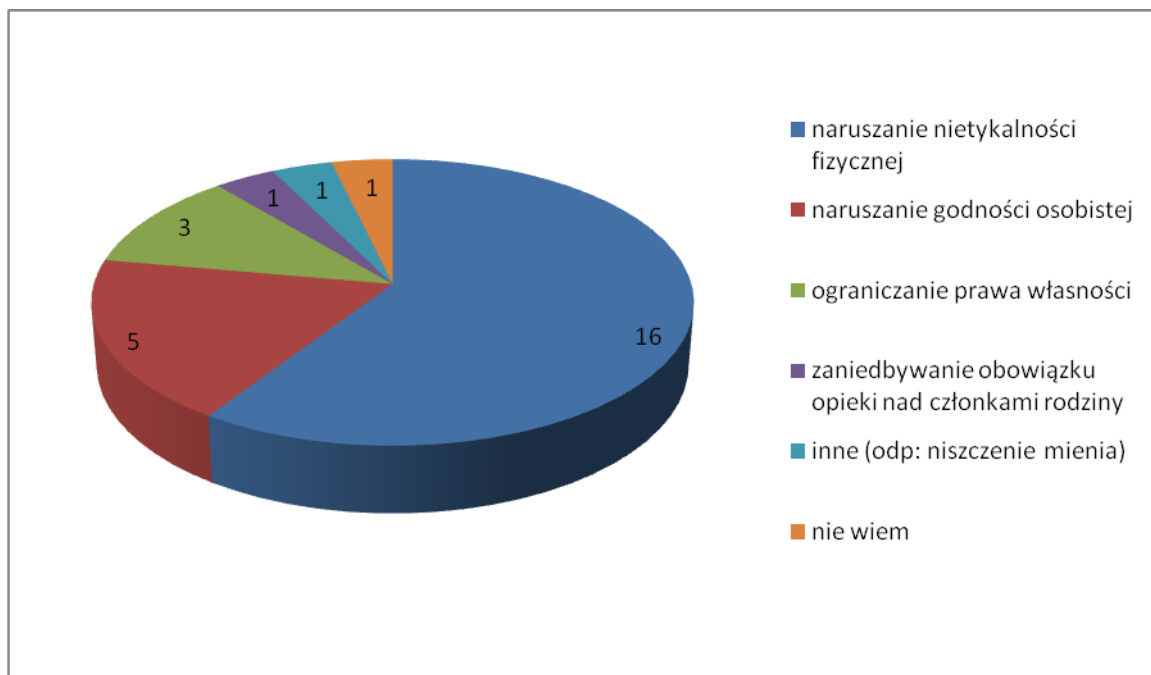
3. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się OFIARA przemocy w rodzinie?

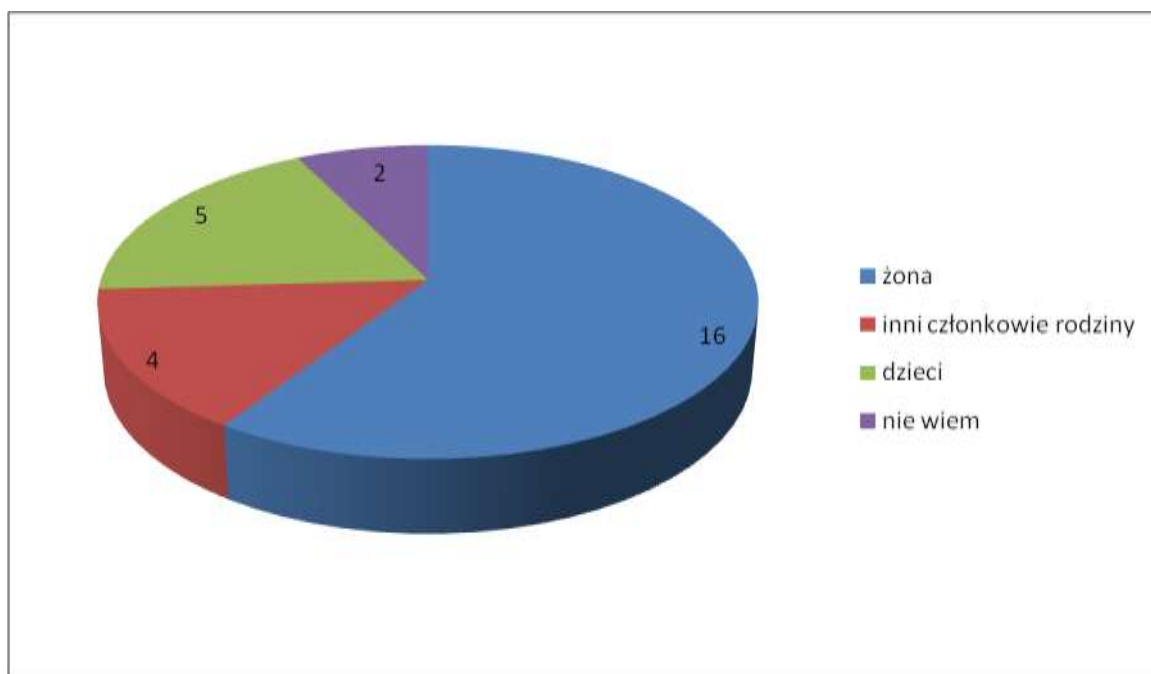
4. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

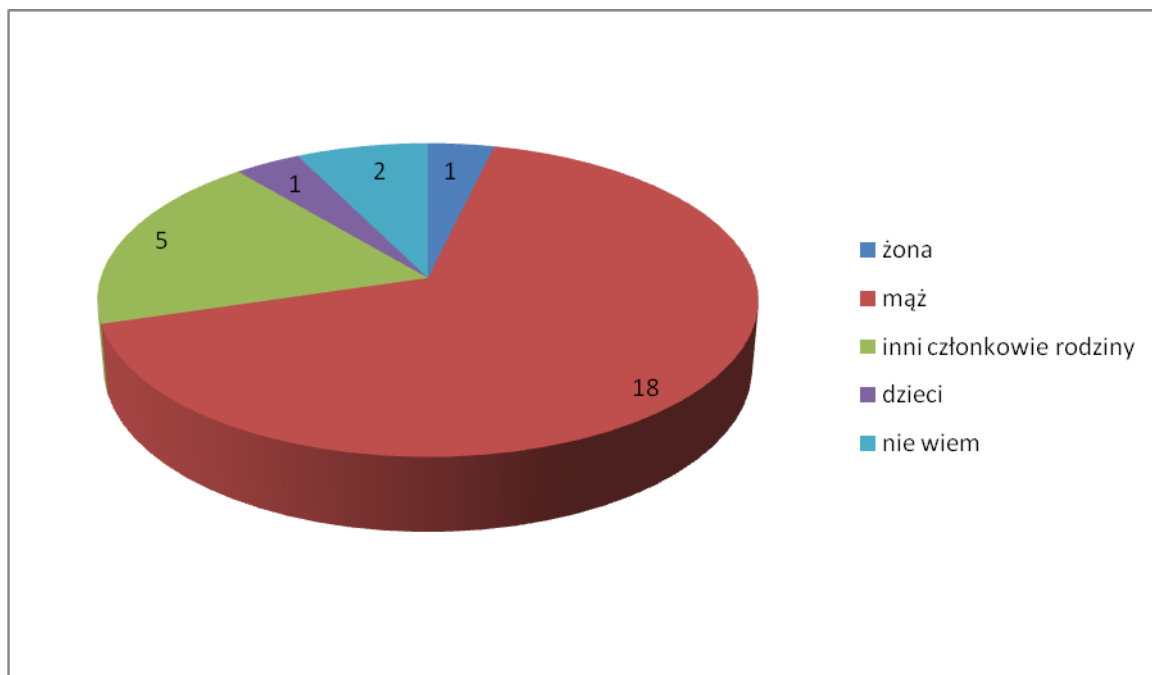
5. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w gminie? (dotyczy Gminy Miejskiej Kłodzko)

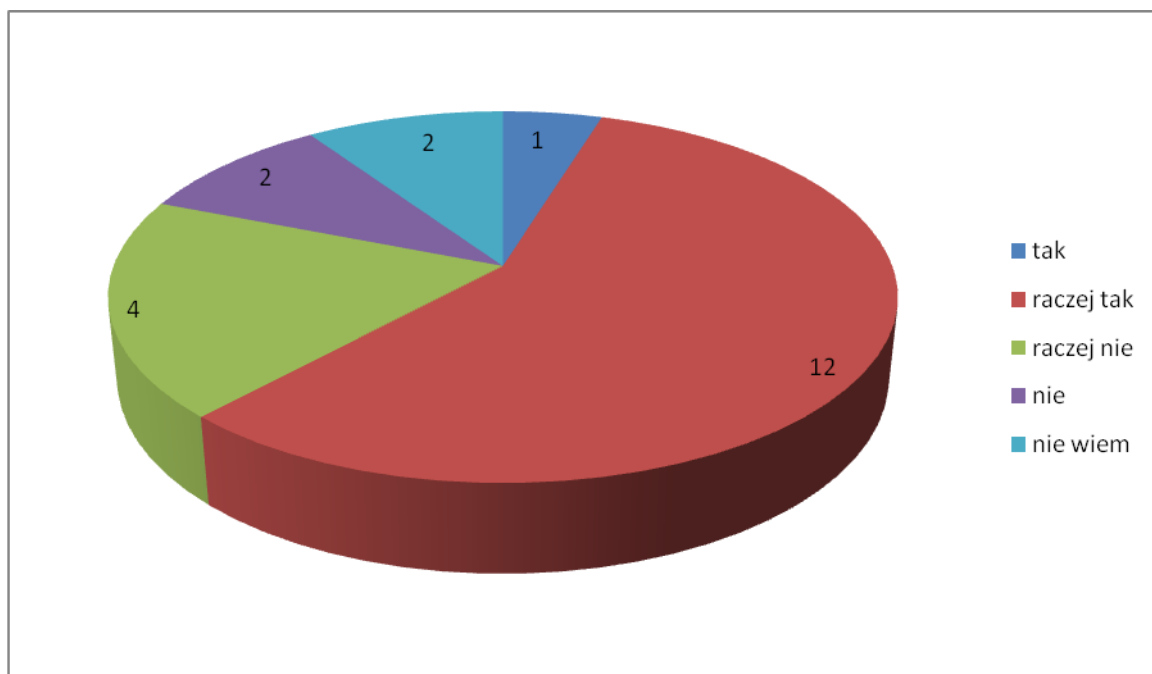
6. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej OFIARĄ przemocy w rodzinie w gminie (dotyczy Gminy Miejskiej Kłodzko)

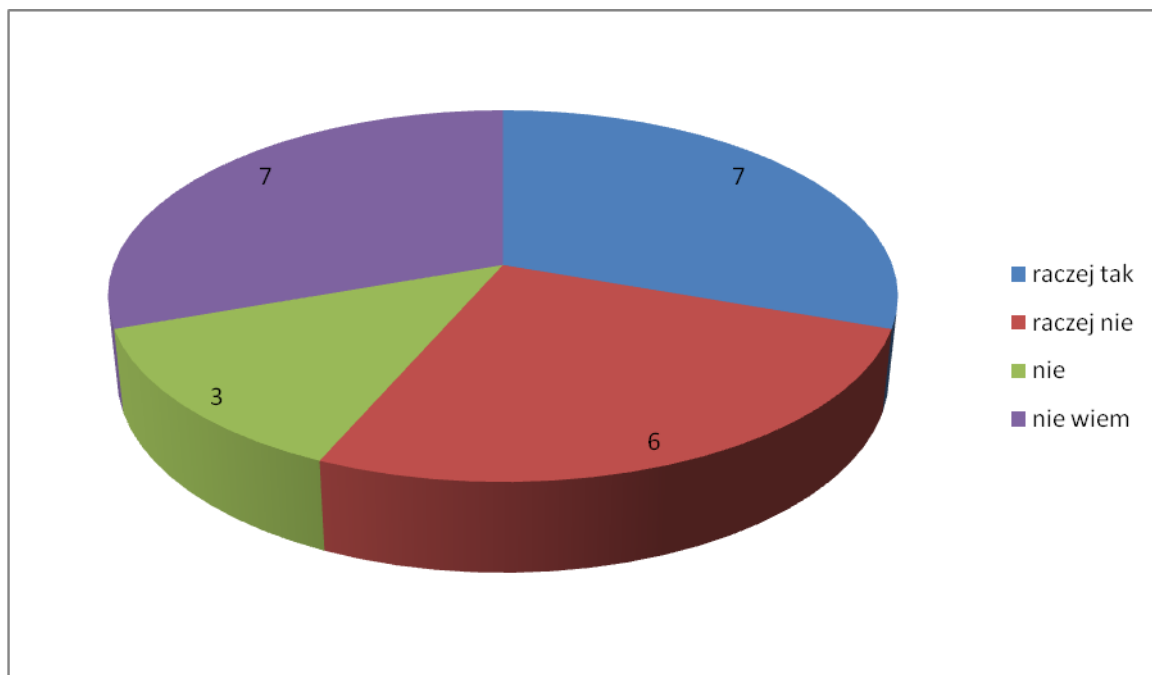
7. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej SPRAWCĄ przemocy w rodzinie w gminie (dotyczy Gminy Miejskiej Kłodzko)

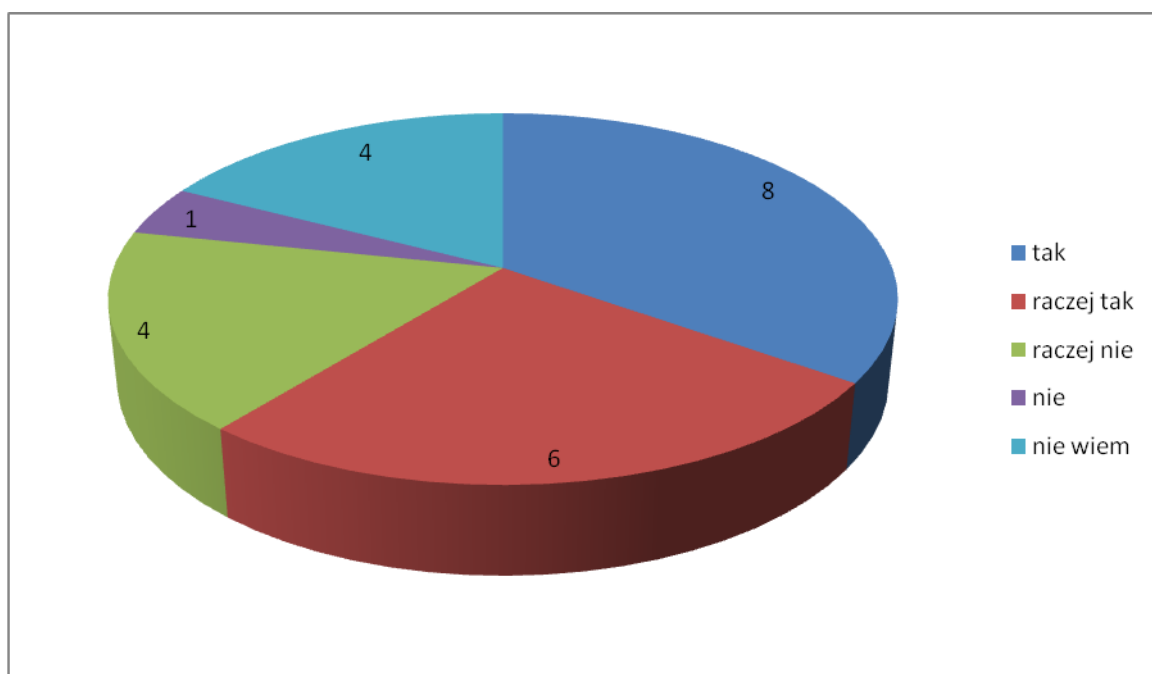
8. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla OFIAR przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

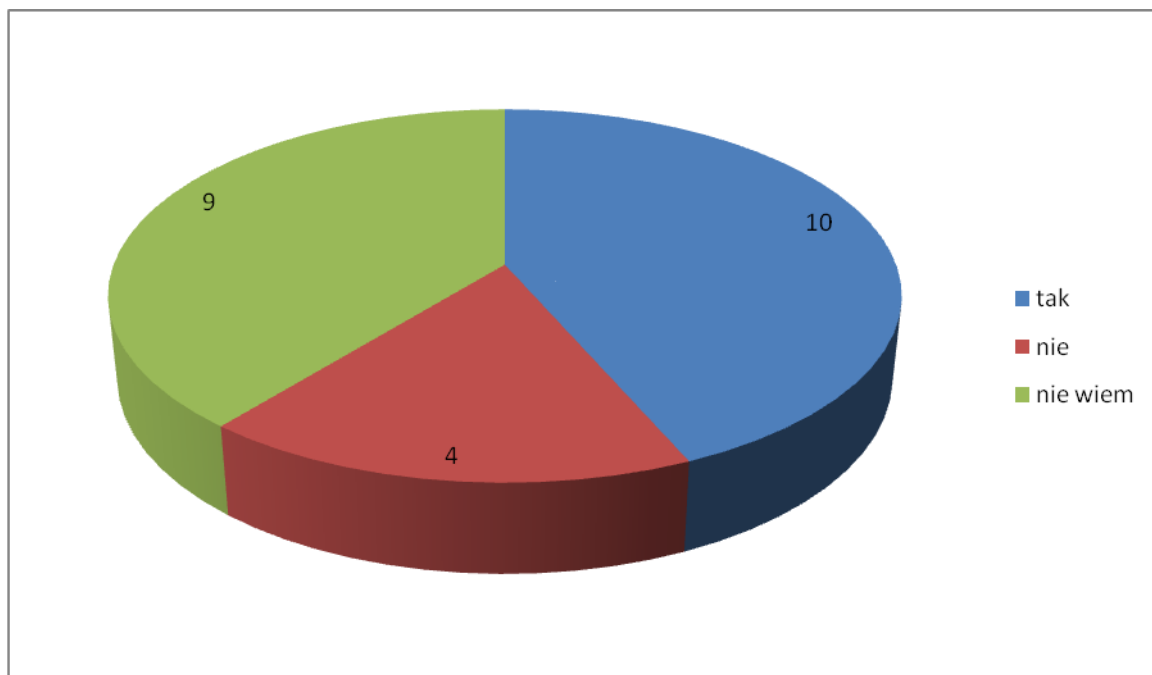
9. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec SPRAWCÓW przemocy w rodzinie są wystarczające?

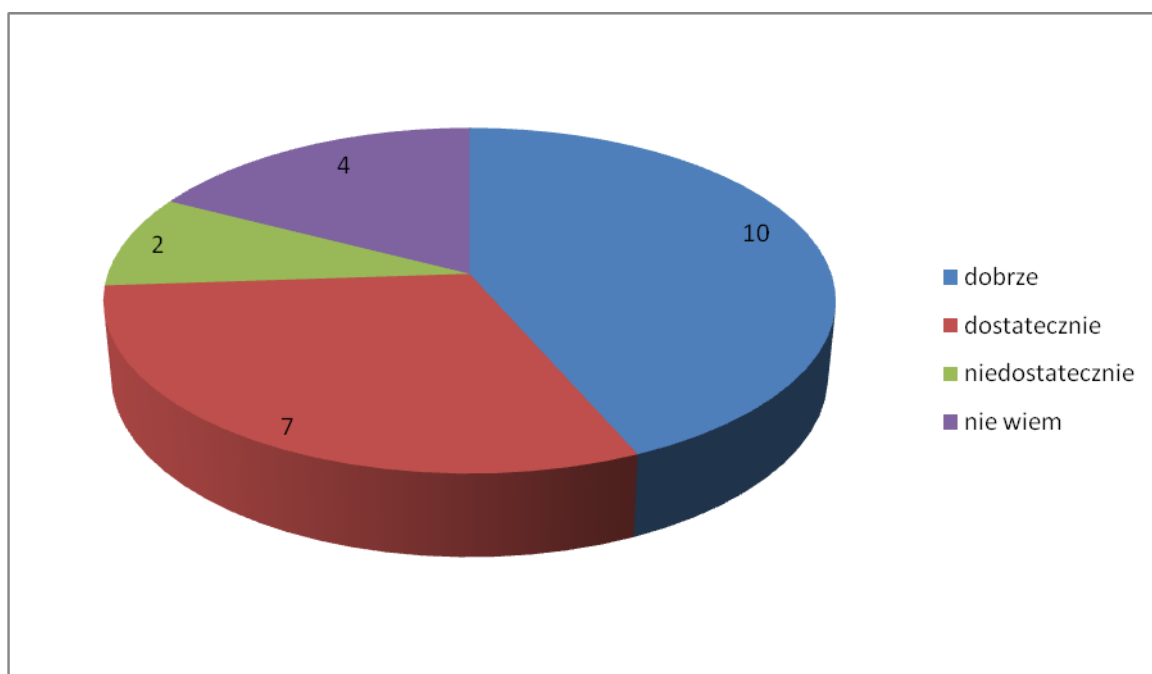
10. Czy postrzega Pani/Pan przemoc w rodzinie jako istotny problem na terenie gminy? (dotyczy Gminy Miejskiej Kłodzko)

11. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy? (dotyczy Gminy Miejskiej Kłodzko)

12. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie? (dotyczy Gminy Miejskiej Kłodzko)

13. Jakie działania Pani/Pana zdaniem należałoby podjąć w gminie w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie?

- izolacja sprawcy,
- monitorowanie przez Policję rodzin zagrożonych przemocą,
- częste patrole dzielnicowych w środowisku,
- utworzenie schroniska dla kobiet z dziećmi będącymi ofiarami przemocy,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej,
- zapewnienie dostępu do psychologa,
- skuteczne działania Policji,
- spotkania edukacyjne stron, ulotki w środowisku lokalnym, zawodowym,
- działania edukacyjne skierowane do sprawców przemocy,
- działania edukacyjne skierowane do ogółu społeczeństwa,
- działania wspierające psychologiczne,
- działania opiekuńcze skierowane do ofiar,
- działania diagnozujące,
- działania pedagogiczne,
- działania edukacyjne skierowane do osób pracujących z ofiarami,
- działania korekcyjno-edukacyjne kierowane do sprawców przemocy w rodzinie,

VI. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, 2. Duża liczba podmiotów, dla których przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest ważnym celem własnych działań, 3. Włączanie się lokalnych mediów w życie społeczności lokalnej. 4. Funkcjonowanie organizacji pozarządowych, 5. Bardzo dobra współpraca pomiędzy	1. Zbyt niskie zaangażowanie społeczności lokalnej w sygnalizowaniu zagrożenia lub występowania przemocy w rodzinie, 2. Zbyt mała ilość specjalistów zajmujących się bezpośrednio przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie (psychologów, terapeutów), 3. Niska aktywność pozyskiwania środków zewnętrznych przez organizacje pozarządowe z przeznaczeniem na

<p>instytucjami przeciwdziałającymi przemocy w rodzinie,</p> <p>6. Doświadczenia wynikające ze współpracy,</p> <p>7. Rozwój kultury, sportu i rekreacji,</p> <p>8. Podejmowanie dodatkowych poza ustawowych działań na rzecz społeczności lokalnej,</p> <p>9. Funkcjonowanie stołówek szkolnych,</p> <p>10. Punkt konsultacyjny informacyjny dla osób z problemami uzależnień i przemocy w rodzinie,</p> <p>12. Centrum Aktywności Lokalnej,</p> <p>13. Bezpłatne porady prawne na terenie miasta Kłodzka,</p> <p>14. Rozbudowana sieć placówek ochrony zdrowia,</p> <p>15. Realizacja działań profilaktycznych przez instytucje i podmioty zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,</p> <p>16. Realizacja procedury „Niebieska Karta”</p> <p>17. Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży funkcjonująca w Kłodzku w CAL.</p> <p>18. Okręgowy Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonym Przesłaniem w Kłodzku.</p>	<p>przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,</p> <p>4. Ograniczona ilość mieszkań socjalnych,</p> <p>5. Ograniczona ilość placówek zatrudniających wykwalifikowaną kadre, realizującą zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>6. Niewystarczający poziom wiedzy dotyczącej przemocy wśród przedstawicieli służb realizujących procedurę „Niebieska Karta”.</p> <p>7. Brak całodobowych specjalistycznych placówek dla osób stosujących przemoc.</p>
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<p>1. Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie,</p> <p>2. Możliwość pozyskiwania środków finansowych z budżetu państwa na realizację zadań,</p> <p>3. Możliwość pozyskiwania pomocy żywnościowej z programów unijnych,</p> <p>4. Szeroki wachlarz pomocy społecznej,</p> <p>5. Rozwinięta technologia teleinformacyjna,</p> <p>6. Szeroki dostęp do szkół, przedszkoli,</p> <p>7. Realizacja lokalnych programów pomocowych.</p> <p>8. Możliwość wykorzystania istniejących przepisów w celu natychmiastowego odizolowania sprawcy przemocy,</p> <p>9. Wzrost kompetencji pracowników służb i instytucji realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.</p>	<p>1. Niespójność przepisów prawa i trudności w ich interpretowaniu,</p> <p>2. Rosnące potrzeby finansowe na realizację odpowiednich zadań,</p> <p>3. Zawstydzenie, lęk i obawa ofiary przemocy, tworzenie reakcji unikowych (zaprzeczanie występującemu problemowi),</p> <p>4. Brak środków finansowych na wynagrodzenia dla specjalistów realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>5. Niedostateczna liczba kadry specjalizującej się w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>6. Częsta rotacja pracowników i ich braki.</p>

VII. CEL GŁÓWNY PROGRAMU ORAZ OBSZARY PROBLEMOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT DZIAŁAŃ WIELOKIERUNKOWYCH GMINY MIEJSKIEJ KŁODZKO.

Głównym celem Programu jest profilaktyka i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko oraz marginalizacja rozmiaru i następstw przemocy w rodzinie.

W ramach Programu wyodrębniono cztery obszary problemowe, które stanowią będą przedmiot działań wielokierunkowych Gminy Miejskiej Kłodzko, a każdy z obszarów stanowi cel operacyjny wpływający kolejno na realizację celu głównego. Realizacja obszarów problemowych polegać będzie na realizacji działań przypisanych do konkretnego obszaru. Działania będą aktualizowane w miarę potrzeb.

Cel szczegółowy 1 - Obszar 1.

PROFILAKTYKA I EDUKACJA SPOŁECZNA

Działania:

1. Realizacja zadań przez Zespół Interdyscyplinarny wg kompetencji członków Zespołu.
2. Opracowanie i aktualizowanie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze Gminy Miejskiej Kłodzko.
3. Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych podnoszących świadomość społeczności lokalnej oraz obalających mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie usprawiedliwiające jej stosowanie.
4. Współpraca instytucjonalna na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko w celu prowadzenia edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
5. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
6. Pobudzanie aktywności społeczności lokalnej.
7. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez ich udział w kampaniach społecznych, a także organizacji akcji szkolnych np. spektakle profilaktyczne, warsztaty dla uczniów.
8. Upowszechnianie wśród społeczności lokalnej materiałów informacyjnych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba przeprowadzonych kampanii;
- Liczba zaangażowanych podmiotów, partnerów;
- Liczba zorganizowanych akcji szkolnych;
- Liczba upowszechnionych materiałów informacyjnych
- Liczba posiedzeń grup roboczych;
- Liczba utworzonych grup roboczych;

- Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego;

Cel szczegółowy 2 - Obszar 2.

OCHRONA I POMOC OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ W RODZINIE

Działania:

1. Wspieranie funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego.
2. Prowadzenie Punktu konsultacyjno-informacyjnego oraz rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
3. Współpraca instytucji samorządowych oraz rządowych i organizacji pozarządowych w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
4. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.
5. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc całodobowych w ośrodkach wsparcia.
6. Prowadzenie bezpłatnych porad prawnych.
7. Organizowanie dla osób doświadczających przemocy w rodzinie poradnictwa medycznego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.
8. Realizacja działań w zakresie upowszechniania dostępności do lokalnych telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
9. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
10. Zapewnienie pomocy terapeutycznej i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
11. Tworzenie warunków umożliwiających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie otrzymywanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych.
12. Prowadzenie raz w roku badania skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą domową poprzez sporządzanie raportów i analizy czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
13. Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy.
14. Prowadzenie pracy socjalnej i wczesne diagnozowanie symptomów problemu przemocy w rodzinie.
15. Realizacja procedury „Niebieska Karta”.

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta”;
- Liczba osób objętych procedurą „Niebieska Karta”
- Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie;

- Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z porad Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego;
- Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Liczba osób, które skorzystały z pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.
- Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie objętych pomocą w postaci pracy socjalnej;

Cel szczegółowy 3 - Obszar 3.

ODDZIAŁYWANIA NA OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC W RODZINIE.

Działania:

1. Rozpowszechnianie otrzymanych z powiatu informatorów o instytucjach rządowych i samorządowych, podmiotach oraz organizacjach pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie, a w szczególności realizujących programy korekcyjno-edukacyjne.
2. Realizacja procedury „Niebieska Karta”.
3. Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.
4. Opracowanie i realizacja oraz kierowanie do programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba osób objętych działaniami służb w ramach procedury „Niebieska Karta” co do, których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie;
- Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta”;
- Liczba osób skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie, które dopuściły się ponownego stosowania przemocy w rodzinie;
- Liczba programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
- Liczba osób, które skorzystały z udziału w programach psychologiczno-terapeutycznych;
- Liczba zgłoszeń do GKRPA osób objętych działaniami służb w ramach procedury „Niebieska Karta” co do, których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie

Cel szczegółowy 4 - Obszar 4.

PODNOSENIE KOMPETENCJI SŁUŻB I PRZEDSTAWICIELI PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH DZIAŁANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.

Działania:

1. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc.
2. Umożliwienie podnoszenia wiedzy, kwalifikacji zawodowych osobom realizującym zadania w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Realizacja wspólnych szkoleń, paneli dyskusyjnych, wymiany doświadczeń pomiędzy przedstawicielami instytucji, podmiotów realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Zwiększanie bazy specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba zorganizowanych szkoleń;
- Liczba osób uczestniczących w szkoleniach;

VIII. ADRESACI PROGRAMU.

1. Ofiary przemocy w rodzinie: dzieci, współmałżonkowie, partnerzy w związkach nieformalnych, osoby starsze, osoby niepełnosprawne.
2. Sprawcy przemocy w rodzinie.
3. Świadkowie przemocy w rodzinie.
4. Społeczność lokalna.
5. Pracownicy instytucji, podmiotów realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

IX. ZAMIERZONE REZULTATY.

Poprzez realizację działań zawartych w niniejszym programie, zamierza się osiągnąć niniejsze rezultaty:

1. Zmniejszenie poczucia bezradności ofiar przemocy, tym samym wykorzystanie zasobów ludzkich ofiary przemocy,
2. Zwiększenie wiedzy osób zajmujących się problemem przemocy,
3. Skoordynowanie działań instytucji realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
4. Zwiększenie dostępności do instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
5. Zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat dostępnych form pomocy,

6. Pogłębianie świadomości i wrażliwości społeczności lokalnej,
7. Zmiana postawy społeczności lokalnej z biernej na czynną w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
8. Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa.

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.

Źródłem finansowania działań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie są środki własne Gminy oraz środki pozabudżetowe pozyskiwane z innych źródeł. Ponadto w miarę możliwości program finansowany będzie z dotacji uzyskanych z budżetu państwa i państwowych funduszy celowych, środków pozabudżetowych pozyskanych jako dotacje i granty na realizację projektów finansowanych z funduszy europejskich.

XI. REALIZACJA I MONITORING.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie realizowany przy współpracy z instytucjami samorządowymi, rządowymi, organizacjami pozarządowymi, a także innymi podmiotami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Ważnym elementem gwarantującym właściwą realizację Programu będzie uzyskiwanie dodatkowych środków zewnętrznych na podejmowanie działań określonych w celu głównym oraz obszarach (celach operacyjnych) niniejszego Programu.

Monitoring będzie polegał na tworzeniu raportów, analizie danych dotyczących podjętych i zrealizowanych działań w ramach Programu począwszy od podmiotów zaangażowanych w jego realizację po koordynatora Programu – Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku.

Niniejszy Program będzie aktualizowany w ramach potrzeb.

Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku co roku będzie przedkładał Radzie Miejskiej w Kłodzku informację dotyczącą realizacji działań wynikających z przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz potrzeby w tym zakresie uwzględniające założenia Programu. Informacja przedkładana będzie wraz ze sprawozdaniem z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku.